

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. z 2018 r. poz. 2243) utworzony został Fundusz Edukacji Finansowej, którego głównym zadaniem jest zwiększanie świadomości w zakresie usług finansowych obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Niniejsze rozporządzenie stanowi wykonanie przewidzianego w art. 43c ust. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. z 2018 poz. 2038, 2215 i 2243), zwanej „ustawą”, upoważnienia dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia wysokości, sposobu obliczania oraz terminu wypłaty wynagrodzenia przysługującego Rzecznikowi Finansowemu (dalej „Rzecznik”) z tytułu obsługi Funduszu Edukacji Finansowej (dalej „Fundusz”), o którym mowa w rozdziale 4a ustawy.

W świetle ustawy przychodami Funduszu, z których finansowane są jego zadania, są wpływy z kar pieniężnych, o których mowa w art. 43c ust. 1 pkt. 1-3 ustawy, czyli kary nakładane:

- przez Komisję Nadzoru Finansowego (dalej „KNF”);
- przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej „UOKiK”) na podmioty rynku finansowego;
- przez Komisję Nadzoru Audytowego związane z badaniem ustawowym jednostki zainteresowania publicznego lub dotyczące usług świadczonych w związku z przygotowaniem lub przeprowadzeniem emisji, wystawieniem lub zbyciem instrumentu finansowego.

Zgodnie z art. 43b ust. 2 ustawy Rzecznik jest podmiotem odpowiedzialnym za obsługę Funduszu, w tym za realizację powierzonych mu zadań i dysponowanie jego środkami. Realizacja tych zadań determinuje konieczność przyznania Rzecznikowi środków finansowych niezbędnych do ich obsługi i realizacji. Na podstawie art. 43c ust. 7 z tytułu obsługi i realizacji zadań finansowanych ze źródła Funduszu, Rzecznikowi będzie przysługiwać wynagrodzenie, nie wyższe niż 3% przychodów z kar pieniężnych, o których wspomniano powyżej. Zgodnie z projektowanym rozporządzeniem Rzecznikowi przyznaje się wynagrodzenie w wysokości 2,5% środków ze wspomnianych kar odprowadzanych na Fundusz (§ 2 projektu rozporządzenia), jednak nie wyższe niż 2,5 krotność kosztów poniesionych w związku z obsługą Funduszu (§ 4 projektu rozporządzenia). W ocenie projektodawcy wynagrodzenie obliczone zgodnie z powyższym sposobem jest wystarczające na pokrycie wydatków Rzecznika związanych z dodatkowymi obowiązkami nałożonymi ustawą.

Zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia Rzecznik będzie pobierał wynagrodzenie nie później niż w terminie 30 dni od dnia, kiedy środki, o których mowa w art. 43c ust. 1 pkt. 1-3 ustawy, mogą być wydatkowane zgodnie z art. 43c ust. 2 ustawy, czyli od uprawomocnienia się wyroku sądu albo w chwili kiedy decyzja administracyjna dotycząca kary stała się ostateczna (§ 2 ust. 2 projektu rozporządzenia). Z kolei w przypadku środków Funduszu, które podlegałyby wydatkowaniu w okresie od 1 stycznia 2018 r. do dnia wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia, Rzecznik pobiera wynagrodzenie nie później niż w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia (§ 6 projektu rozporządzenia).

Należy podkreślić, iż wysokość rzeczywistych przychodów Funduszu, a tym samym skala działalności Funduszu, nie jest możliwa do ustalenia. Nie jest bowiem możliwe przewidzenie stopnia oraz skali naruszeń, jakich podmioty rynku finansowego dopuszczają się w przyszłości, i które stanowiłyby uzasadnienie dla nałożenia kar stanowiących przychód Funduszu. Sprawozdania finansowe z działalności Prezesa UOKiK i Komisji Nadzoru Finansowego zawierają jedynie informacje o nałożonych karach, które nie są ostateczne (w przypadku decyzji KNF), lub które są ostateczne, ale nieznanymi są wyniki kontroli sądowej (w przypadku decyzji Prezesa UOKiK). Ponadto wskazują one na znaczne odchylenia wysokości nakładanych kar pieniężnych w poszczególnych latach. Przykładem są kary nałożone przez KNF w latach 2015-2017. Wpływ z kar w 2015 r. wyniósł 5 009 tys. zł, w 2016 r. - 6 651 tys. zł, a w 2017 r. - 19 871 tys. zł. Obiektywnie nie można zatem ustalić przybliżonej wysokości kar pieniężnych, które rzeczywiście zostaną uiszczone, w tym po przeprowadzeniu egzekucji. W prawie administracyjnym istnieje również instytucja umorzenia kary pieniężnej (niekiedy obligatoryjna), co może wpływać na ostateczny poziom uiszczonych kar pieniężnych do Funduszu. Dlatego nie można wykluczyć, że w danym roku poziom przychodów Funduszu będzie bardzo niski albo Fundusz nie odnotuje przychodów wcale. Ustawa nie przewiduje natomiast możliwości uzupełniania przychodów Funduszu z budżetu państwa, w tym w okresie początkowym funkcjonowania Funduszu, jak również finansowania kosztów Rzecznika na obsługę Funduszu, zadań edukacji finansowej i obsługi Rady z innych źródeł niż wskazane w art. 43c ust. 7 ustawy.

Determinuje to konieczność wprowadzenia w niniejszym rozporządzeniu mechanizmu gwarantującego właściwe zabezpieczenie kosztów obsługi Funduszu ponoszonych przez Rzecznika. W związku z tym, jeżeli wysokość wynagrodzenia wypłaconego Rzecznikowi za obsługę i realizację zadań finansowanych ze środków Funduszu w danym roku będzie wyższa niż koszty poniesione przez Rzecznika w związku z obsługą i realizacją zadań finansowanych ze środków Funduszu to różnica pomiędzy wartością 2,5 krotności tych kosztów a kosztami poniesionymi w danym roku stanowi nadwyżkę, która jest przeznaczana na pokrycie kosztów obsługi Funduszu w następnych latach kalendarzowych. Natomiast kwota powyżej 2,5 krotności kosztów zwracana będzie przez Rzecznika na rachunek Funduszu. Wspomniany limit nie ogranicza możliwości akumulacji środków w następujących po sobie latach, jednakże zastrzega się, że po zakończeniu każdego roku kalendarzowego należy zweryfikować relację poniesionych kosztów i wypłaconego wynagrodzenia, a ewentualną nadwyżkę powyżej 2,5 krotności odprowadzić na rachunek Funduszu. Takie rozwiązanie pozwala na zapewnienie Rzecznikowi właściwych środków finansowych na obsługę Funduszu w sytuacji, kiedy niskie przychody Funduszu spowodowałyby, że rzeczywiste koszty ponoszone przez Rzecznika przewyższają jego wynagrodzenie w danym roku kalendarzowym. Ustalenie progu maksymalnego rocznego wynagrodzenia na poziomie 2,5 krotności kosztów danego roku pozwala na sfinansowanie danego roku oraz zapewnienie środków na obsługę funduszu na następne 1,5 roku.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, w celu niezwłocznego zagwarantowania Rzecznikowi środków finansowych na obsługę powierzonych mu zadań w związku z utworzeniem Funduszu.

Zawarte w projekcie regulacje nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) dlatego też projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawiania organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia. W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42 - Dz. Urz. UE Polskie Wydanie Specjalne rozdz. 1, t. 1, str. 446), projekt rozporządzenia nie podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Stosownie do art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych dotyczącym rozporządzeń Ministra Finansów.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Zawarte w projekcie regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

W opinii projektodawców projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.